NIEUWSBRIEF

SEPTEMBER 2026

Oogstfeest

Enthousiast duwde ze me haar huis binnen. Maria, één van de drie vrouwen van Elias, mijn buurman. Nadat de eerste rijstplanten weggespoeld waren door de vele regens, hadden veel vrouwen opnieuw rijst geplant en was het nu oogsttijd. De meesten doen 'geheimzinnig' bij een goede oogst en vertellen niet hoeveel kilo's ze hebben. Zo niet Maria, die me trots haar oogst liet zien. Mijn mond viel open toen ik naar de vele zakken van 50 en 100 kilo keek en ik zei: 'Maria, je hebt wel tot 2030 te eten!' Ik probeerde een schatting te maken en denk dat ze wel 1500 kilo had.

Vaak heb ik plezier met Maria en dat is een summum, als je samen met de lokale mensen kunt lachen! Ze helpt me soms met de taal en ook kan ik bijna alles aan haar vragen. Vorige maand hebben zij en haar man de bruidsschat betaald voor één van hun zonen. Ze somde de lijst op: 1 krat frisdrank, 10 liter plantaardige olie, 5 liter wijn, 11 wikkelrokken, een koffer met kleren voor de bruid en 15.000 meticais (ruim € 200).

Naast de rijstoogst was ook het mais ritsen en dorsen in volle gang. Vrouwen en kinderen zitten in een groepje bij elkaar om de mais te schillen, zoals het ook genoemd wordt; met je duimen draai je dan de mais van de kolf.
Soms ga ik even bij zo'n groepje zitten en doe ik mee, wat de mensen vaak erg leuk vinden.

Ook gingen sommige vrouwen deze weken met emmers naar hun velden om de 'mbewa' te vangen, een soort veldmuis; een heuse lekkernij hier in Lamego. Met een andere Maria ging ook ik 'op jacht' gewapend met vijf emmers. Aan het einde van de middag worden de emmers ingegraven en tot één derde gevuld met water. Rond de opening wordt het kaf van de mais gestrooid. De volgende ochtend moest ik mijn wekker zetten om de veldmuizen te gaan oogsten. Erg vroeg dus, maar het was zó gaaf om zoiets te doen terwijl de zon opgaat. We hadden er zestig!! En ja, toen moest ik er natuurlijk aan geloven om later die dag ook m'n tanden te zetten in zo'n geroosterd beestje. Brrr... bij iedere hap dacht ik: 'Ik eet een muis!' Een halve heb ik met moeite weggeslikt en toch snap ik dat het voor veel mensen hier een lekkere snack is.

Naast de diverse oogst activiteiten draaien ook de lessen op de middelbare school en op de lerarenopleiding volop. Op de lerarenopleiding heb ik drie en op de middelbare school hier in het dorp vijftien groepen. Een paar maanden geleden ben ik op een andere middelbare school begonnen, in een gehucht hier een half uurtje fietsen vandaan, waar ik ook nog twee groepen heb.

We lezen in de Sena taal en daarnaast voeg ik onderdelen uit het *life skills* programma toe.

Pas zat ik in de bus naar Beira en meestal heb ik dan ook wat Sena boekjes bij me. Op een gegeven moment ontspon zich een gesprek, terwijl enkelen de verhaaltjes hardop aan het lezen waren. Een man zei: 'Ik ben opgegroeid met het beeld dat *je stinkt* als je Sena spreekt.' Schokkend om te horen, terwijl ik zelf met regelmaat *vlinders in mijn buik* voel bij het horen van de stamtaal. Onlangs kwam er echter een ouder naar me toe van één van de leerlingen van de middelbare school en die zei vol trots: 'Mijn zoon kan Sena lezen. Hij is verder dan ik!'

Tijdens een korte schoolvakantie in Mozambique ben ik naar Angola afgereisd om daar op uitnodiging een training te geven aan een groep leraren. Angola is ook Portugees sprekend en dat scheelt een slok op een borrel! Ik kan niet anders zeggen dan dat de training ongelooflijk gaaf is geweest. Ik geef dan alle lessen uit het programma die voor de tieners/jeugd bedoeld zijn aan, in dit geval, de leraren, de directeur en zijn staf. Ze ondervinden aan de lijve de ervaringsgerichte lessen en ze moeten hier zelf ook mee oefenen tijdens de training. Er was een erg goede sfeer, gretige deelnemers met veel potentieel en creativiteit. *Mind-blowing!!* De feedback aan het einde van de training was dat ook. Opnieuw zeiden enkele deelnemers dat het naast inspirerend, ook *therapeutisch* voor hen was geweest.

Anderen zeiden niet te kunnen wachten de lessen door te geven aan de tieners. Een ex-bendelid, nu hulppredikant, zei zelfs: 'Als ik deze dingen eerder had geweten, was ik mogelijk geen gangster geweest van mijn 15e tot 19e.' Ontroerend… Met regelmaat denk ik dan: '*Wie ben ik dat ik dit doen mag?*' Wie met tranen -en gelukkig ook met vreugde- zaaien, zullen met gejuich maaien…

Groet, Léonie

P.S. Vele giften van een grote groep mensen zijn er binnengekomen voor het boekenproject; waarvoor héél hartelijk dank! De boekjes zijn inmiddels gedrukt en onderweg van Zuid-Afrika naar Mozambique. In een volgende nieuwsbrief hoop ik u daar meer van te vertellen en te laten zien.

Ondersteuning is mogelijk door een gift over te maken naar AIM International, bankrekeningnr. NL91 RABO 0155 6577 12 o.v.v. 'ondersteuning Léonie'. Uw gift is fiscaal aftrekbaar.

THUISFRONTCOMMISSIE:
Willeke de Pagter (voorz.) pagte056@planet.nl
Wilma Boone (secr.) wilmaboone@outlook.com
Aart (penm.) en Lenny Prinsen
Petra Schot

www.leoniedieleman.wordpress.com
leonie.dieleman@outlook.com